

Sieraden van bot, een priem van bot, porselein en aardewerk. Tijdens de verbreding van Noordzeekanaal in 1969 werd in en rond Dorp Velsen historisch materiaal gevonden. In september houdt de Archeologische Werkgroep Velsen, in samenwerking met de Stichting het Dorp Velsen en de afdeling Monumenten en Archeologie van de gemeente Velsen, er een tentoonstelling over in de IJmuidense bibliotheek.

IJmond

Historie van dorp Velsen blootgelegd

Kees de Boer

IJmuiden * „We hebben een heel divers aanbod”, zegt medeorganisator Jan Morren. „Gebruiksvoorwerpen en sieraden uit de periode 1800-1600 voor Christus, voorwerpen van de middeleeuwen tot de 19e eeuw. Daarnaast worden archeologische vondsten geëxposeerd die gevonden zijn bij archeologisch onderzoek in en rond de Engelmunduskerk en het voormalige raadhuis van Velsen.”

Hij vervolgt: „De tentoonstelling die duurt van 9 september tot en met 14 oktober, zoomt in op de objecten waarvan archeologische vondsten worden tentoongesteld.”

Bresser

Een voorbeeld daarvan is het Schouthuis, aan de Torenstraat 16. „Dat huis stond oorspronkelijk op de hoek van de Noorderdorpstraat en de Meervlietstraat en werd in verband met de kanaalverbreding verplaatst naar de Torenstraat. De oudste vermelding van het huis is uit 1642, het was toen een herberg met de naam 'Het Wapen van Bredode'. Tevens werd er toen een boerenbedrijf uitgeoefend. Daarna hebben er sinds de 17e eeuw schouten van Velsen, een secretaris van Velsen en verschillende middenstanders gewoond. De laatste bewoners waren de mensen van de familie Bresser die hier een schildersbedrijf hadden. De archeologische vondsten die gevonden zijn in het huis, dateren uit de periode 18e eeuw. In die tijd woonde hier Jacob

Offerman en zijn vrouw Anne de Wilde. Zij hadden een winkelbedrijf en waren huurders van het pand.”

Een belangrijke plaats op de tentoonstelling is ingenomen voor 'het huis van Barend Kromhout', aan de Hoofdbuurtstraat 3/ Middendorpstraat 2. Morren: „Van dit pand hebben we acht dozen vol met materiaal. Dit huis werd voor het eerst vermeld in 1584. Aanvankelijk zal hier een houten huis hebben gestaan. Voor zover is na te gaan is er in het begin van de 18e eeuw een nieuw stenen huis gebouwd met een theekoepel aan de zijde van de huidige Meervlietstraat. Die theekoepel is in een latere tijd gesloopt.” Wie de bewoner was? „In die tijd was Decemer Meijer de eigenaar. Hij was schepen van Velsen en ouderling bij de kerk in het dorp Velsen. Een latere eigenaar was Barend Kromhout, één van de meester-timmermannen in het dorp. Aardig detail: in de jaren vijftig van de vorige eeuw was in dit pand een vuurwerf-fabriekje gevestigd, wat bijna tot de ondergang van het huis leidde. Daarna is het fraai gerestaureerd.”

Beerput

Morren vertelt dat bij dit huis allerlei spullen zijn gevonden in een beerput. „De vondsten, scherven van aardewerk en porselein, dateren uit de laatste kwart van de 17e eeuw en de eerste helft van de 18e eeuw.” Hij pakt een zogenaamde 'afroomschaal' uit een doos: „Van deze schaal hebben we de

Organisator Jan Morren met de gevonden 'afroomschaal'. FOTO KEES DE BOER

scherven gevonden. Die heeft de Archeologische Werkgroep Velsen heel kunstig in elkaar gelijmd.” Verder staat 'het huis van de timmerman' in combinatie met het 'Huis de Dageraad' in de schijnwerpers. Morren: „Het huis van de timmerman staat in de Meervlietstraat en is ontstaan uit twee huizen die in 1691 zijn gebouwd. Belangrijke bewoners waren meester-timmerman Jacob Gaijkema en zijn zonen Dirk en Gerbrand die het bedrijf voortzetten. Jacob gaf het zijn huidige vorm. Aan de linkerzijde van het huis stond de van hout gebouwde werkplaats met

een bovenwoning.” Morren laat een foto zien gemaakt tijdens het onderzoek: „Moet je kijken, daar zie je nog de stenen poeren waar houten palen van de timmerwerkplaats op stonden.” Hij vervolgt: „De werkplaats was ook voor een deel langs de huidige zuiderdorp gebouwd. In latere tijd zijn de werkplaats en de bovenwoning gesloopt. Op de vrijgekomen plaats werd vervolgens het huis de Dageraad herbouwd. Aanvankelijk had dat aan de Noorderdorpstraat gestaan en plaats moeten maken voor de verbreding van het Noordzeekanaal in 1969.”

Archeologische Werkgroep Velsen zoekt scherven uit.

FOTO JAN MORREN

Gevonden porseleinen schoteltjes.

FOTO KEES DE BOER

Schouthuis vlak voor de sloop in 1969.

FOTO PIET VONS

'Stenen poeren waar houten palen op stonden'